

Udsendt: 19. december 2024

Referat af bestyrelsens 7. møde

Torsdag den 5. december 2024 kl. 16.00 til 18.00.

Sted: Ledreborg Allé 2A, Lejre

D A G S O R D E N

Kl. 16.00 – 18.00

7.1 Godkendelse af dagsorden

Orientering

7.2 Nationalparkens strategi og ”Den Grønne Trepartsaftale”

7.3 Landskabslaboratoriet - status

7.4 Den fælles nationalpark-satsning om Natur og Folkesundhed – status

Beslutning

7.5 Prioritering af den endelige finanslovsbevilling for 2025

7.6 Arbejdsprogram og budget for 2025

7.6a Forslag til mødedatoer i 2025

Orientering

7.7 Samarbejde med Villum Kann Rasmussens medarbejderfond om faciliteter på Selsø

7.8 Status for Trædestensprojekterne

7.9 Budgetstatus og regnskab

7.10 DN og Nationalparkerne

7.11 Formanden orienterer

7.12 Sekretariatet orienterer

7.13 Eventuelt

Mødedeltagere:

Torben Flinch, formand
Tina Tving Stauning, Frederikssund Kommune
Erik Olsen, Danmarks Naturfredningsforening
Mette Rose, Friluftsrådet
Per Frydenlund Nielsen, Dansk Ornitologisk Forening
Jan Søndergaard, Naturstyrelsen,
Morten Alfastsen, Nationalparkrådet
Tanja Jordan, Nationalparkrådet
Thomas Breddam, Roskilde Kommune
Anders Brusendorff, Lodsejerforeningen
Tina Mandrup, Lejre Kommune
Henrik Svendsen, Landbrug & Fødevarer
Tanja Blindbæk Olsen, Dansk Skovforening

Afbud fra Thomas Mahler, VisitDanmark og Julie Nielsen, Slots- og Kulturstyrelsen

Sekretær: Anders Bülow samt Henrik Sidenius Paaby fra Nationalparksekretariatet.
Desuden deltog Karen Lilleør, Mikkel Eeg, Thomas Vestergaard-Nielsen samt Malene Bendix fra Nationalparkens sekretariat

Beslutning

7.1 Godkendelse af dagsordenen

Torben beklagede den klodsede og forvirrende udsendelse af mødemateriale i flere omgange og nævnte, at den samtidige udsendelse af mødematerialet til Rådet havde givet anledning til forvirring. *Anders Bülow* forklarede, at den samtidige udsendelse cc. til rådet har været gældende praksis tidligere ud fra et ønske om transparens om bestyrelsens arbejde. *Torben* resolverede, at spørgsmålet om fortsættelse af denne praksis tages op på det næstkommende bestyrelsesmøde.

Torben orienterede endvidere om, at bestyrelsen skal tage stilling til datoer for de kommende bestyrelsesmøder i 2025 – hvorfor dette tages på som et supplerende dagsordens punkt 7.6a.

Beslutning:

Med disse bemærkninger blev dagsordenen godkendt.

Orientering

Anders Bülow orienterede indledningsvis om, at der i umiddelbar forlængelse af udsigten til en 22% besparelse på nationalparkens finanslovsbevilling er effektueret de tilpasninger til denne reducerede økonomiske ramme, som blev aftalt på bestyrelsens 6. møde i september. Det betød bl.a., at nationalparkens bemanning inden for kultur og formidling nu er reduceret med 1,5 årsværk, jfr. pkt. 7.5.

Udsigten til beskæringen af nationalparkernes bevillinger førte til en massiv presse-indsats fra nationalparkbestyrelsernes formænd, hvor der blev argumenteret for, at en så markant beskæring af nationalparkernes bevillinger uundgåeligt ville gå ud over mulighederne for at realisere projekter til gavn for naturen og biodiversiteten. Med henvisning hertil lykkedes det i sidste time af finanslovsforhandlingerne Det Radikale Venstre at få omgjort prioriteringerne i regeringens sparekatalog således, at nationalparkerne nu undgår reduktionen.

I lyset af,

- at argumenterne imod de planlagte besparelser på nationalparkerne har været, at disse ville gå ud over natur og biodiversitets-indsatsen,
- at tidligere indgåede aftaler på formidlingsområdet nu er opsagte (bistand til Skibby Aktive, port-tilskud m.m.)
- at indsatser på kulturområdet er afsluttede samt
- at det ikke er lykkedes at rejse midler til det planlagte projekt 'Roskilde – Kildernes By'

må den gennemførte tilpasning betragtes som irreversibel.

Til gengæld står nationalparken nu i en situation, hvor det bliver muligt at agere med stærkere kræfter på 3 områder:

- I kommunernes opfølgning på den grønne trepartsaftale
- I det videre arbejde med etablering af et landskabslaboratorium samt
- I den fælles nationalparksatsning om Natur og folkesundhed

7.2 Nationalparkens strategi og "Den Grønne Trepartsaftale"

/v. Anders Bülow

Bilag 7.2a: Politisk aftale om Implementering af et Grønt Danmark

Med vedtagelsen af den grønne tre-partsaftale og den ministerielle organisatoriske opbakning til gennemførelsen af denne er der lagt op til en omfattende indsats i kommunerne med at få gennemført kvælstof- og CO₂-reducerende tiltag i form af udtagning af landbrugsjord og skovrejsning. Der bliver i forbindelse hermed afsat en pulje til etablering af kystvandråd – og nationalparken er parat til at agere som sekretariat for et sådant kystvandråd, såfremt kommunerne måtte ønske det.

7.3 Landskabslaboratoriet – Status

/v. Anders Bülow

Nationalparksekretariatet arbejder fortsat på etableringen af det såkaldte Landskabslaboratorium og er i konstruktiv dialog med Novo Nordisk Fonden herom. Der planlægges gennemført en forskerkonference i 2025 med deltagelse af internationalt profilerede forskere.

Nationalparken slog i sommer en stilling op som forskningskoordinator for projektet – men det blev med udsigten til finanslovsnedskæringen opgivet at gå videre med dette opslag. Med den nu vedtagne finanslov for 2025 åbner der sig mulighed for at afsætte flere finanslovsmidler til at realisere projektet.

7.4 Den fælles nationalpark-satsning om Natur og Folkesundhed

/v. Karen Lilleør og Anders Bülow

Anders Bülow orienterede om, at der foreløbig er afsendt ansøgninger Villumfonden om hhv. 'Naturleje for borgere i udsatte positioner' (ansøgt 480.000 kr.) samt til Friluftsrådet: 'Ro i naturen – Nye faciliteter til det stille friluftsliv', der har til formål at udvikle og afprøve nye koncepter for friluftsfaciliteter, der understøtter og forstærker den mentalt sundhedsfremmende effekt af at være i naturen.

Den fælles nationalparksatsning forventes at udmønte sig i flere fondsansøgninger.

Beslutning

7.5 Prioritering af den endelige finanslovsbevilling for 2025

/v. Anders Bülow

Baggrund

På bestyrelsesmødet i september blev det på baggrund af udsigterne til, at Nationalparkernes årlige finanslovsbevillinger ville blive beskåret med i alt 10 mio. kr. – d.v.s. 2 mio. kr. pr nationalpark – besluttet at iværksætte en tilpasning af aktiviteter og bemanningen i nationalparksekretariatet til et årligt bevillingsniveau på 7,2 mio. kr. Det blev besluttet at effektuere tilpasningen gennem udskydelse og /eller nedskalering af aktiviteter, øget krav til ekstern finansiering af aktiviteter og lønudgifter samt en tilpasning af bemanningen i sekretariatet (svarende til 1½ årsværk). Hertil kom, at hidtidige aktiviteter på kulturområdet (bistand til Selsøfondens arbejde og organiseringen heraf samt kunstprogrammet) og formidlingsområdet (nationalpark-portene) –havde nået deres afslutning. Desuden var udlånet af Mia Steiness til Skibby Aktive 10 timer om ugen blevet opsagt.

Tilpasningen af sekretariatets bemanning blev effektueret i umiddelbart forlængelse af beslutningen og har som bekendt indebåret, at Sofie Illemann Myschetzky, der var beskæftiget med de opgaver på kulturområdet, der nu er ophørt /bragt til ende samt Mia Lynæs Steiness, der var ansvarlig for partnerskabsprogrammet, bistanden til Skibby Aktive og administrationen af Bliv Skjoldungeekspeditionerne er afskediget. Det samme gælder for Liv Louise Holm, der dog kun var ansat på et minimum timetal (150 timer pr år). Liv Louise Holm vil dog forsat blive indkøbt på regning til forskellige arrangementer og naturvejledningsaktiviteter.

Som udmeldt pr. e-mail lykkedes det for oppositionen i de endelige forhandlinger om finansloven at få omlagt besparelserne således, at Nationalparkerne går fri. Det betyder, at den økonomiske rammebetingelse for nationalparkens planlægning og budgetlægning nu er 2 mio. kr. bedre end forventet.

Danmarks nationalparker har i perioden siden finanslovsforslaget blev fremsat særligt fokuseret på vores indsatser for natur og biodiversitet i den offentlige kommunikation. Den offentlige kampagne og nationalparkernes fremtidige troværdighed kalder derfor på et øget fokus på natur med de nye muligheder, som finansloven nu giver.

Indstilling:

Med mulighederne i den grønne trepartsaftale, det videre arbejde med etablering af landskabslaboratoriet samt den fælles nationalparksatsning om Natur og Folkesundhed er det Nationalparkledelsens opfattelse, at tiden er inde til at reservere størsteparten af de frigivne finanslovsmidler til aktiviteter og projekter i forbindelse hermed.

Sekretariatet foreslår derfor, at der i budgettet for det kommende år indarbejdes følgende prioriterede beløb:

- 800.000 kr. til aktiviteter i forbindelse med Implementeringen af et Grønt Danmark; muligt Kystvandråd, bistand til naturgenopretning af å-dale, udtagning af lavbundjord, skovrejsning m.m.
- 800.000 kr. til forberedende aktiviteter vedrørende et muligt kommende Landskabslaboratorium
- 200.000 kr. til medfinansiering af Natur og Folkesundheds-projekter frem mod fondsansøgninger
- 100.000 kr. til finansiering af nationalparkens ellers neddrolede formidlingsaktiviteter - herunder arrangementer i forbindelse med 10-årsjubilæum i forbindelse med Fjordens Dag i 2025.

Der er ikke taget stilling til fordeling mellem løn og øvrig drift i disse beløb

Beslutning:

Bestyrelsen tilsluttede sig indstillingen.

7.6 Årsplan og budget for 2025

Baggrund

Nationalparkens finanslovsbevilling i 2025 er fastsat til 9,3 mio. kr. Heraf tilbageholdes de 0,1 mio. kr. til Naturstyrelsen som følge af udmøntning af tidligere aftalte statslige besparelser på konsulentforbruget i staten. Nationalparken råder desuden over en akkumuleret opsparring fra tidligere år, der forventes at udgøre 0,8 mio. kr. primo 2025.

På grundlag af den i efteråret gennemførte tilpasningsplan, sekretariatets overvejelser om implementeringen af nationalparkplanen samt de bemandingsmæssige og økonomiske rammevilkår i 2025 har sekretariatet udarbejdet et forslag til årsplan med budget for 2025 (bilag 3.4a).

I budgetbeløbene under hvert tema er forslagene til den prioriterede anvendelse af de tilbageførte 2 mio. kr. på den endelige finanslov for 2025 (angivet under pkt. 7.5) anført som "Udisponeret".

Indstilling:

Det indstilles, at bestyrelsen godkender forslaget til årsplan og budget for 2025.

Bilag 7.6a Årsplan og budget for 2025

Beslutning:

Bestyrelsen tiltrådte forslaget til arbejdsprogram og budget for 2025

7.6a Mødeplan for 2025

Sekretariatet havde udarbejdet forslag til møder i 2025, hvor borgmestrene med det samme kunne meddele, at de foreslåede datoer i foråret var blokeret til andre formål.

Det blev derfor besluttet, at sekretariatet efter drøftelse med borgmestrenes sekretærer udarbejder en række nye forslag, der sendes i en 'doodle'-afstemning.

Orientering

7.7 Samarbejde med Villum Kann Rasmussens medarbejderfond om faciliteter på Selsø

v/Anders Bülow og Karen Lilleør

Villum Kann Rasmussens Medarbejderfond ønsker at indgå et samarbejde om udviklingen af Selsø som destination og har afsat midler til videreudvikling af første delprojekt samt etablering af 2 shelters, der skal indgå i udviklingen af Selsø som en af Nationalparkens såkaldte trædesten.

Udviklingen af Selsø – Fuglenes Halvø – indgår i etape 2 af planen for nationalparkens 5 trædesten. Arkitektfirmaet Norrøn udarbejdede i 2022 et prospekt for Fuglenes Halvø, og nationalparken har – bl.a. på baggrund af VKR's medarbejderfonds interesse i at samarbejde om at realisere dele heraf samt drøftelser med Nordeafonden, Realdania og Den Plessenske Selsø Fond - bedt NORRØN om at udarbejde en samlet plan for området mellem Selsø Slot, Selsø Kirke og et kommende naturformidlingscenter samt et ankomstareal. Planen forventes afleveret forsommeren 2025.

I arbejdet indgår også en interessentanalyse baseret på interviews med lokal interessenter (lodsejere, beboere m.fl.). Denne interessentanalyse gennemføres af Nationalparksekretariatet v. Karen Lilleør.

Karen Lilleør redegjorde for det foreløbige arbejde. Kopi af PP-præsentationen er vedhæftet

7.8 Status for Trædestensprojekterne

v/Mikkel Eeg

Mikkel Eeg redegjorde for etape 1 af Nationalparkens trædestensprojekt: Børnenes Trædesten (ved Boserupgaard), Sagnenes Trædesten (videreudviklingen af Skjoldungestien) samt Skovenes Trædesten (etableringen af et besøgscenter naturrum i Valborup Lade i Bidstrupskovene).

Det samlede projekt er på 18 mio. kr. Der skrives lige nu på en projektudvidelse med anmodning om yderligere finansiering på ½ mio. kr., hvoraf 50 % medfinansiering kommer fra Roskilde Kommune til stifterbedring mellem Boserupgård og Sct. Hans Have.

Projektet er planlagt gennemført fra 2023 til 2027. Den reelle igangsættelse startede den 1. februar 2024 efter afklaring om den endelige medfinansiering. Der har været et forbrug på ca. 2 mio. kr. i det 1. projektår.

Projektet skal engagere 2.500 frivillige i gennemførelsesarbejdet. Der er i 2024 engageret mellem 250-300 frivillige. Denne del af projektet vil blive accelereret i de følgende år, med særligt gennemførelsen af Børnenes Trædesten som den vigtigste trædesten til aktivering af frivillige.

7.9 Budgetstatus og regnskab

v/ Henrik Sidenius Paaby

Bilag 7.9a – Økonomisk status november 2024

Bilag 7.9b – Bevillingsoversigt – eksterne midler pr. 30. november 2024

Bilag 7.9c – Status for Nationalparkens Plan 2024-2029

Anders Bülow redegjorde for årsagerne til, at Nationalparken nu forventer at overskride årets finanslovsbevilling med 261 tkr. – hvor forventningen i september var et årsresultat i balance. Nationalparken kommer derved til at trække på den akkumulerede opsparing fra tidligere år. Overskridelsen kan bl.a. henføres til en beslutning om at anvende 150.000 kr. af opsparingen på videreudviklingen af planerne for Selsøområdet i 2024 (jfr. punkt 7.7) samt et mindre afløb på eksternt finansierede løntimer end forventet i september. Baseret på erfaringerne fra tidligere år kan det endelige regnskabsresultat afvige +/- med 2-4% i forhold prognosen.

Henrik Paaby redegjorde for den fremsendte oversigt over status for gennemførelse af Nationalparkplan 2024-2029. Oversigten er, ud over at give en status for bestyrelsen, først og fremmest et værktøj for sekretariatet, der binder arbejdsprogram og resultater sammen med 6-årsplanen. Der var enighed om, at bestyrelsen nøjes med at få denne oversigt én gang om året.

7.10 DN og nationalparkerne – dialoger siden sidste bestyrelsesmøde

v / bestyrelsesformand Torben Flinch og Erik Olsen

Bilag 7.10a - Forslag til DN's position ift. etablering af 3 nye nationalparker

Erik Olsen oplæste sit brev til Maria Reumert Gerding i anledning af DN's hovedbestyrelses beslutning om ikke at støtte oprettelsen af nye nationalparker – samt Maria's svar herpå. Bestyrelsen udtrykte anerkendelse af Eriks brev og er fortsat uforstående overfor DN's hovedbestyrelses holdning. Nationalparkernes chefer mødes med Maria Gjerding mandag den 9. december.

7.11 Formanden orienterer

v / bestyrelsesformand Torben Flinch

7.12 Sekretariatet orienterer

v / Anders Bülow

Bilag 7.12a – Orienteringer fra sekretariatet

7.13 Eventuelt